

Hänvisning
Er begäran om utlåtande inkommen 30.6.2025
VN/14214/2024

Social- och hälsovårdsministeriet
PB 33
FI-00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Ylva Lindström, telefon +358 (0)18 25000 (växel)
ylva.lindstrom@regeringen.ax

registratorskontoret.shm@gov.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av apoteksekonomin och om genomförande av läkemedelsbesparingar samt därtill anknutna förslag till förordningsändringar

Ålands landskapsregering har den 30.6.2025 mottagit en begäran om utlåtande från social- och hälsovårdsministeriet om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av apoteksekonomin och om genomförande av läkemedelsbesparingar samt därtill anknutna förslag till tillagar om ändring om lagen om elektroniska recept och vissa lagar som har samband med den.

Lagförslagets innehåll

I läkemedelslagen och läkemedelsförordningen föreslås nya bestämmelser om ett begränsat egenvårdsläkemedel. En innehavare av försäljningstillstånd kan, om denne önskar, ansöka om att försäljningskanalen för dess egenvårdsläkemedelspreparat som hör till urvalet ska utvidgas till försäljning annanstans än apotek, vilket beviljas om lagens villkor uppfylls. Försäljning av annanstans än apotek ska basera sig på sådana detaljhandelstillstånd för egenvårdsläkemedel som beviljas näringsidkare. Det föreskrivs särskilt om förutsättningarna för tillstånd, om tillståndsansökan, om tillståndets giltighetstid, om de krav som ställs på tillståndsinnehavaren och om den ansvariga personens uppgifter samt om övervakning och påföljder.

I propositionen föreslås vidare att apotek ska ges rätt att i vissa situationer avvika från recept och rätta uppenbara fel. Det föreslås att den läkemedelstaxa för receptbelagda läkemedel som baseras på läkemedelslagen och läkemedelsförordningen ska sänkas i alla taxekategorier vars syfte är ge en inbesparing i de offentliga finanserna och sänka konsumenternas läkemedelskostnader.

Genom det aktuella lagförslaget föreslås att rikets apoteksskattelag ändras så att i stället för omsättningen ska grunderna för apoteksskatt vara den skattskyldiges på apotekets försäljningsbidrag baserade vinstmarginal för sin läkemedelsförsäljning.

Lagstiftningsbehörighet

Lagstiftningsbehörigheten inom beskattningen är delad mellan landskapet och riket. Riket har enligt 27 § 36 punkten självstyrelselagen för Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om skatter och avgifter med de undantagen som nämns i 18 § 5 punkten i samma lag. De undantag som nämns i 18 § 5 punkten självstyrelselagen för Åland som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet på området för skatter och avgifter är; landskapet tillkommande tilläggsskatt på inkomst och tillfällig extra inkomstskatt, landskapet tillkommande närings- och nöjesskatter, grunderna för avgifter till landskapet samt de skatter som tillkommer kommunerna. Även apoteksavgiften är en näringskatt och hör därmed till åländsk lagstiftningsbehörighet.

Enligt 18 § 12 punkten i självstyrelselagen hör hälso- och sjukvård med de undantag som stadgas i 27 § 24, 29 och 30 punkterna till åländsk lagstiftningsbehörighet. Av 27 § 30 punkten framgår att behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården, mediciner och produkter av läkemedelstyp och narkotiska ämnen, är rikets behörighet.

Landskapsregeringens yttrande

Inledningsvis kan landskapsregeringen konstatera att endast en liten del av förslaget har översatts till svenska. Inga detaljmotiveringar har översatts. Avsaknaden av översättning i sin helhet på svenska att landskapsregeringen svårligen kan bilda sig en heltäckande uppfattning i ärendet och ge alla för Åland eventuella relevanta synpunkter gällande det materiella innehållet.

Regeringens proposition rör till stor del rättsområden där riket har lagstiftningsbehörighet. I lagförslaget finns även ändringar gällande rikets apoteksskattelag vilket i landskapet motsvaras av apoteksavgiften som hör till åländsk lagstiftningsbehörighet. Det aktuella lagförslaget gällande apoteksskatt omfattar därför inte apoteksverksamhet som bedrivs i landskapet.

I förslaget föreslås ett begränsat urval av egenvårdsläkemedel som kan säljas annanstans än på apotek som ska basera sig på sådana detaljhandelstillstånd för egenvårdsläkemedel som beviljas näringsidkare. I samband med detta föreskrivs särskilt olika förutsättningar kopplade till tillstånden. Enligt förslaget är det Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet (Fimea) som skall bevilja och övervaka tillstånd för försäljning av egenvårdsläkemedel annanstans än på apotek. Landskapsregeringen förutsätter att detta även kommer att fungera i landskapet, så samma förutsättningar att beviljas

detaljhandelstillstånd för egenvårdsläkemedel att kunna säljas annanstans än på apotek.
gäller för näringsidkare i landskapet såsom för näringsidkare i riket.

Minister

Arsim Zekaj

Byråchef

Ylva Lindström

FÖR KÄNNEDOM

Johan Ehn, Ålands representant i Helsingfors, johan.ehn@regeringen.ax
Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi
